

[Kristian Nygaard.]

En god bog kan være som en god ven, og den er altid til tjeneste, den trænger sig ikke på. Men tit og ofte stilles vi gennem læsningen ansigt til ansigt med sider af tilværelsen, som gør livet både rigere, lysere og skønnere for os. Også derfor anbefaler vi lovforslaget om folkebiblioteker til en grundig udvalgsbehandling og senere vedtagelse her i folketinget.

Petra Petersen: Dette lovforslag, som i nogen grad hviler på det af Danmarks Biblioteksforening, biblioteksdirektøren og repræsentanter for biblioteksrådet udarbejdede forslag, og som, hvis det vedtages, vil betyde en stor forbedring af den nugældende lov om folkebiblioteker, kan mit parti støtte.

Mine anker er meget få og gælder § 2, stk. 2. Jeg kan ikke støtte de tre sidste taleres udtalelser, idet jeg mener, at den højtærede undervisningsminister har været meget tolerant overfor de kommuner, som ikke træffer foranstaltninger til at oprette biblioteker.

Gennem § 2, stk. 4, gives der kommunerne lejlighed til i fællesskab — 2 eller flere kommuner — at drive et folkebibliotek, og det finder jeg rimeligt.

Der står ligeledes i § 2, stk. 4, at undervisningsministeren, hvor ganske særlige forhold gør sig gældende, efter indstilling af biblioteksdirektøren og biblioteksrådet kan fritage en kommune for at have et selvstændigt folkebibliotek. Dette betyder vel, at kommuner, som ligger umiddelbart op ad en købstad og derfor har let adgang til denne købstads bibliotek, eller som måske er så nær et centralbibliotek, at det overflødiggor et selvstændigt bibliotek i kommunen, kan fritages for selv at have et folkebibliotek.

Hvis jeg har tydet § 2, stk. 4, rigtigt, og hvis det er de forhold, jeg her har omtalt, og som jeg finder ganske rimelige, der kan fritage en kommune for at oprette folkebibliotek, ligesom der kan gives kommunerne lejlighed til at oprette folkebiblioteker i fællesskab, så synes jeg, at fristen for overhovedet at gøre skridt til at oprette biblioteker er for lang. Vi har her i landet, som andre ærede ordførere også har nævnt, gennem snart 30 år haft en lov om folkebiblioteker, og mange, selv små landkommuner har før den tid haft sognebiblioteker.

Den lille landsby, hvori jeg er opvokset, havde, da jeg for over 35 år siden var en ganske ung pige, et sådant bibliotek, som jeg havde stor glæde af. Jeg finder derfor, at netop på landet, hvor adgangen til at

deltage i det kulturelle liv er betydelig mindre end i købstæderne — jeg tænker her på lejligheden til at deltage i foreninger med oplysende foredrag o. lign. —, bør der være adgang til at låne bøger, og jeg finder det også rimeligt, at disse biblioteker er underkastet en vis kontrol af fagfolk. Men når man ikke gennem de mange år ad frivillighedens vej har kunnet formå godt 400 kommuner til at oprette biblioteker, så finder jeg, at det at give disse kommuner endnu 11 år, inden man lægger ansvaret over på dem, er at være mere end tolerant.

Når man taler om tvang på det kulturelle område, føler jeg trang til at sige, at hvis man lægger tvangen over på befolkningen på den måde, at man siger: nu opretter vi i denne kommune et bibliotek, og så skal I hver fjortende dag eller hver tredie uge hente en bog og læse den, så kan man tale om tvang. Men når man henstiller til kommunalbestyrelsen og sognerådet at oprette et bibliotek, synes jeg, det er et noget andet forhold.

Det ærede medlem hr. Kristian Nygaard sagde, at hvis der efter 1961 var kommuner, der endnu ikke havde oprettet bibliotek, og hvis der fandtes en kreds i sognet, som ønskede et sådant bibliotek, kunne man — jeg ved ikke, om det ærede medlem mente, at man så kunne tvinge dem til det, men så kunne man i hvert fald tale om det. Jeg synes, det er forkert; for det vigtigste må vel være at give befolkningen lejlighed til at låne bøger. Ved at oprette bibliotekerne giver man den netop denne adgang og skærper derved læselysten.

Jeg vil gerne spørge den højtærede undervisningsminister, om der ikke er mulighed for, at reglerne i dette lovforslag, som forhåbentlig bliver vedtaget, kan få tilbagevirkende kraft fra 1. april 1949. Da den højtærede minister i forrige samling, den 6. april i år, fremsatte lovforslaget her i tinget, havde den højtærede minister antagelig regnet med at få det vedtaget i den samling, og jeg går ud fra — det stod i alle tilfælde i lovforslaget —, at det var den højtærede ministers hensigt, at loven skulle have haft gyldighed fra den 1. april 1949. Lovforslaget blev imidlertid ikke færdigbehandlet, og det foreliggende lovforslag skal ifølge § 10 træde i kraft den 1. april 1950. Da lovforslaget bl. a. betyder anselige økonomiske fremskridt for folkebibliotekernes arbejde; havde biblioteksfolkene gerne set loven gennemført i forrige rigsdagssamling. Jeg vil altså gerne spørge, om det ikke er muligt at give loven tilbagevirkende kraft for der-